

Інтеграція України у світове співтовариство була і залишається вагомим фактором, що обумовлюватиме подальші шляхи розвитку та імплементації міжнародних положень в національне право. Сьогодні, як ніколи, важливим чинником творення в Україні громадянського суспільства є, насамперед, законодавче закріплення та дотримання загальноновизнаних принципів прав та свобод людини в системі національного права, враховуючи, що республіка постійно виявляла себе, як активний член та творець багатьох положень сучасного законодавства.

Праві аспекти міжнародної співпраці України в області донорства та трансплантології

Юшкова В.В., викладач Університету сучасних знань *Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Лебідь В.І.*

З наукової точки зору, проблеми міжнародної співпраці в області донорства та трансплантології і їх юридичного забезпечення, крім всього іншого, мають виражену попередню тенденцію, що включає початкову юридичну компаративістику, і як наслідок результатів такого порівняння, орієнтацію на оптимізацію, адаптацію та реформування законотворчості в цій сфері, включаючи попередні положення і теми, які ще навіть не прийняті (але можуть з'явитися в найближчому майбутньому). І, як підсумок, з'являється відносна уніфікація законодавчої бази по відношенню до законодавства інших країн, з урахуванням особливостей національної правової системи. Такі юридичні нововведення поза сумнівом сприятимуть реалізації на території України юридичного забезпечення практичного впровадження інноваційних методик донорства та трансплантології з урахуванням завтрашнього дня, тобто можуть стати орієнтиром в створенні національної стратегії розвитку і управління донорством і трансплантологією. Практично ж, наявність і впровадження міжнародної співпраці в області охорони здоров'я людини та трансплантології, зокрема є вищим практичним соціальним благом, гарантованим Конституцією країни, а ступінь його реалізації ніщо інше як індикатор прояву рівня турбування держави про своїх громадян.

Важливість проблеми міжнародної співпраці можливо розпочати паралельними шляхами розвитку, починаючи з підписання відповідних угод про співпрацю на рівні між вітчизняними ВНЗ, окремими центрами трансплантології до співпраці з іноземними партнерами, передбаченої підписаними та ратифікованими дипломатичними угодами. Це, так званий локальний рівень міжнародної співпраці.

Наступним пунктом повинна бути зроблена реанімація міждержавних договорів. У складі будь-якої дипломатичної місії за кордоном, є урядовець (аташе) відповідальний за науково-технічну співпрацю України. Провівши відповідну «правову реанімацію» таких угод можливо й запустити механізм відповідної співпраці.

Серед проблем, які так чи інакше стають перешкодами прогресу у сфері трансплантології є інертність даного питання. Поки Парламент України не оповістить зміни в донорстві і трансплантології пріоритетною темою для країни, доти держустанови ігноруватимуть виклики сьогодення.

Ще одне питання залишається не вирішеним - це майбутній розподіл міжнародної співпраці в предметно-прикладній сфері діяльності, тобто який регіон у світовому масштабі зможе надати ті види допомоги, яких не може надати інший регіон.

Сам термін «міжнародна співпраця» в області донорства та трансплантології, стосовно України і, з погляду методології, ми пропонуємо розглядати, підрозділяючи, перш за все, на декілька системно-правових ареалів:

- 1) лімитрофно-регіональний (страни-лімітрофи та країни колишнього СНД);
- 2) континентальний (країни-члени ЄС);
- 3) міжконтинентальний (країни G-7/8 і G-20) і
- 4) гібридний (тобто наддержавно-рекомендаційний та/або юридично-доктринальний - ВООЗ, матеріали міжнародних асоціацій, з'їздів, симпозіумів, конференцій).

Під «індикатором юридичної новизни» слід розуміти «рівень інноваційних методів галузі, закріплених законодавчо-національно».

Нарешті, під «індикатором юридичної аплікативності» слід розуміти ступінь готовності аплікативності та застосування зарубіжного законодавства безпосередньо до бази українського законодавства, а також їх сумісність (наявність або відсутність колізій).

Все вищезазначене дозволяє зробити висновок про те, що крім інших визначальних чинників, міжнародна юридична співпраця:

- а) може бути багаторівневою;
- б) комплексною;
- в) або ж точково-спорадичним, тобто адресно-виборчим відносно тем.

Вибір рівнів співпраці, на наш погляд, визначається, перш за все, ступенем необхідності впровадження юридичної новизни процедур і операцій та/або юридичної аплікативністю і сумісністю таких, а також рядом інших чинників. Крім того, на рівень і інтенсивність співпраці впливають наступні додаткові юридичні чинники:

1) міжнародне публічне право на підставі стану дивіденшення між країною-донором і країною реципієнтом - Україною (наявність міждержавних договорів про співпрацю) та/або договори про співпрацю між державними установами та приватними клініками (центрами).

2) інтенсивність співпраці - інтенсивна або активна, або вибірково-адресна фаза співпраці.

3) фінансування або покриття витрат співпраці: стороною, що приймається, сумісно сторонами, спонсорською підтримкою. Фактично, в ідеалі міжнародна співпраця включає облік багатьох інших чинників, які і визначають його масштаб, зміст, та т.ін., тобто, по суті та в ідеалі є системно-комплексним.

За відсутності вищезазначених та/або окремих складових чинників, міжнародна співпраця, фактично, трансформується в розряд, умовно кажучи, декларативного-пасивного (наміри є, реалізації немає), дистанційно-аналітичного, зводиться до дистанційного вивчення передового міжнародного досвіду, що є, по суті, моніторингом тематик, носить рівень не державного, а міжінституційного, та/або навіть індивідуального.

Так, розмірковуючи про питання міжнародної співпраці у сфері донорства та трансплантології в Україні в цілому, та щодо його забезпечення, зокрема, внутрішньо і зовні (національно та міжнародно) адміністративно-правовою документацією, слід відзначити, що в нинішніх умовах згадана міжнародна співпраця, перш за все, - комплексна та системна діяльність, направлена, переважно по відношенню до права, на вивчення, освоєння та адаптацію нових національних науково-правових режимів в цій сфері, тобто на кращі національні зразки інших правових систем і міжнаціональних досягнень.